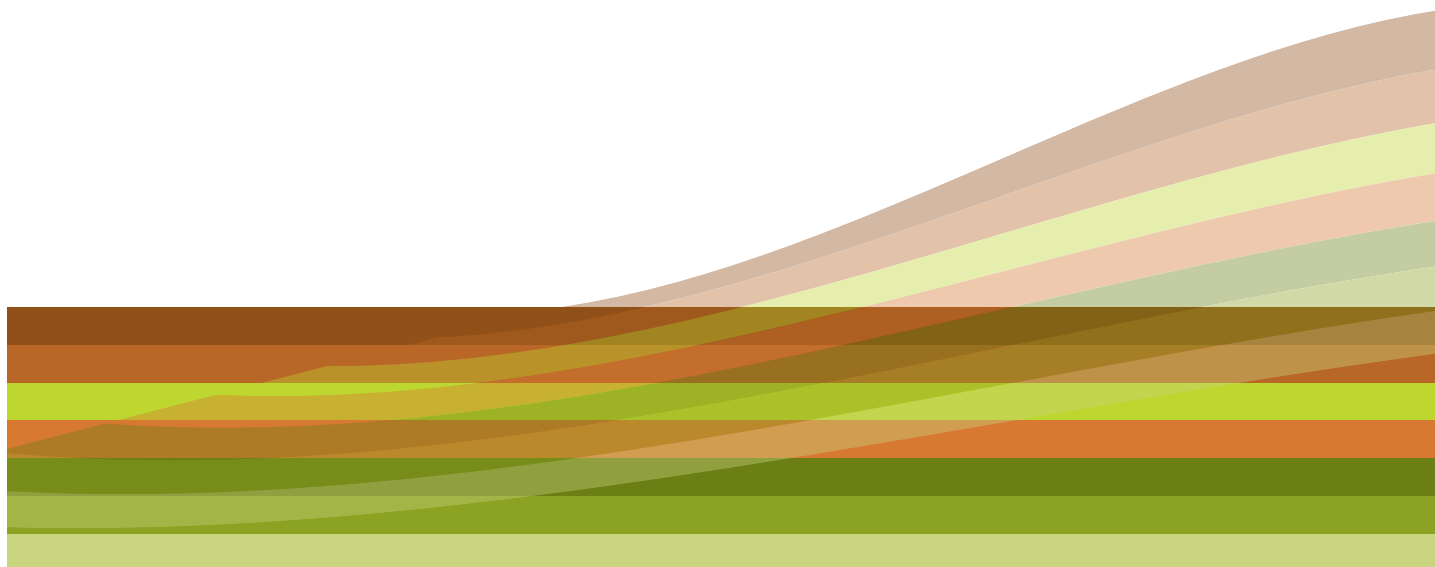

**UNIVERSITAS
OSTRAVIENSIS**

**Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké,
výzkumné, vývojové a inovační, umělecké
a další tvůrčí činnosti
Ostravské univerzity na období 2011–2015**

Ostravská univerzita v Ostravě

**Dlouhodobý záměr vzdělávací a
vědecké, výzkumné, vývojové a
inovační, umělecké a další tvůrčí
činnosti
Ostravské univerzity na období
2011–2015**

Úvod

Ostravská univerzita, založená v roce 1991, předkládá již potřetí své dlouhodobé záměry na svůj další rozvoj, a to v kontextu odhadovaného společenského a ekonomického vývoje České republiky v období následujících pěti let. Tento odhad vychází jednak ze současné společensko-ekonomické situace, ve které se Česká republika nachází, a jednak z koncepčních materiálů MŠMT stanovujících základní rámce rozvoje sektoru terciárního vzdělávání, jakým je např. materiál **„Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2011–2015“**. Obě uvedená východiska mají pro další rozvoj vysokého školství zásadní význam, protože mj. definují představu výkonné moci o způsobu a principech financování vysokého školství v České republice. Zásadním problémem je však nadále existující nesoulad mezi dlouhodobými představami uvedenými zejména v koncepčních materiálech MŠMT a politickými a ekonomickými trendy, které mají tendenci operativně reagovat na vzniklou situaci a potenciálně tak narušovat jakoukoliv dlouhodobou strategii. Výsledkem těchto často protichůdných tendencí je objektivní nemožnost definovat dlouhodobou strategii rozvoje dané vysoké školy, za jejíž naplňování by jednotlivé vysoké školy mohly převzít plnou odpovědnost.

Přes tyto objektivní problémy je nezbytně nutné, aby si Ostravská univerzita stanovila základní strategické směry svého dalšího rozvoje, a to při plném respektování i určité míry nejistoty ve vnějším prostředí, ovlivňujícím její činnost. Při stanovení těchto cílů bude proto nutné vycházet nejen z odhadovaného vývoje společensko-ekonomických podmínek, ale i z minulého vývoje této univerzity a z její schopnosti naplňovat strategické cíle stanovené v předchozích obdobích.

Základním strategickým cílem univerzity bude zcela jistě postupný přechod od extenzivního rozvoje, zejména v oblasti vzdělávací, k postupné intenzifikaci a zvyšování kvality v hlavních oblastech činnosti, tj. jak vzdělávací, tak vědecko-výzkumné. Tato změna nastává po poměrně dlouhém období, kdy jednou z hlavních charakteristik rozvoje vysokého školství bylo zvyšování počtu vysokoškolských studentů. Ostravská univerzita se tomuto trendu přizpůsobila velmi aktivně, když za uplynulých pět let se počet jejích studentů zvýšil ze 7500 v roce 2004 na 10200 studentů ve všech typech studijních programů v roce 2009. S trendem zvyšování počtu studentů probíhal i vývoj v počtu studijních programů a oborů, když z počtu 57 programů a 118 oborů v roce 2004 se zvýšil na 105 programů a 356 oborů v roce 2009. Tomuto rozvoji kapacit univerzity v oblasti vzdělávání však neodpovídal rozvoj personálních kapacit. Ačkoliv počet studijních oborů byl zvýšen více než třikrát a počet studentů o více než 35 %, počet akademických pracovníků byl zvýšen z 373 v roce 2004 na 478 v roce 2009, tj. cca jen o 28 %. Tímto způsobem byla sice zvýšena efektivita jedné z hlavních činností Ostravské univerzity, na straně druhé se však enormně zvýšilo zatížení akademických pracovníků ve výukové oblasti, a to zejména na úkor výstupů v oblasti vědy a výzkumu. V současné době, která klade důraz na soulad vysokoškolského vzdělávání a kvality a rozsahu vědecko-výzkumné činnosti, je pokračování v tomto jednostranném extenzivním trendu nadále nemyslitelné.

Vývoj univerzity bude v dalších letech významně ovlivňovat mj. i demografický vývoj. Podle prognóz tohoto vývoje dojde v následujícím období k velmi významnému úbytku studentů poprvé nastupujících na vysoké školy. V důsledku tohoto vývoje se tak nejen může zvýšit procento mladé populace studující na vysokých školách, ale současně se i zostří konkurenční boj mezi jednotlivými vysokými školami o tyto studenty. Vzhledem k regulačním mechanismům státu nastaveným pro cílené snižování procenta mladé populace nastupující do vysokoškolského vzdělávání však vznikne celková potřeba restrukturalizace kapacitního zaměření jednotlivých vysokých škol a převedení části jejich kapacit z oblasti vzdělávací do oblasti vědy, výzkumu a tzv. třetí role univerzit.

Ostravská univerzita se musí s těmito trendy v následujících pěti letech vyrovnat. Bude to znamenat velmi výrazný zásah od stávající činnosti většiny fakult, bude to vyžadovat nastavení nových mechanismů řízení, založených mj. na hodnocení efektivity hlavních činností, na pečlivé restrukturalizaci stávajících a zejména nových studijních programů, bude to vyžadovat zvýšení aktivit souvisejících s vědecko-výzkumnou činností a třetí rolí univerzity.

Uvedené změny budou vyžadovat i nové, resp. upravené definování poslání Ostravské univerzity. Toto poslání (**University mission**) lze shrnout do následujícího jednoduchého sloganu:

„Regionálně ukotvená evropská univerzita“

Regionální dimenze Ostravské univerzity bude dána především následujícími skutečnostmi:

- Převážná část studentů univerzity pochází a nadále bude pocházet z tohoto regionu, případně z regionu sousedních.
- Univerzita bude významně reflektovat regionální potřeby v oblasti vysokoškolského vzdělávání a výzkumu a modifikovat zaměření vybraných hlavních činností v souladu s těmito potřebami.
- Univerzita se stane rozhodujícím regionálním centrem v oblasti medicínského, zdravotnického a humanitního vzdělávání a bude mít významný podíl na regionálním výzkumu v těchto oblastech.
- Univerzita bude i nadále intenzivně spolupracovat s regionální správou a bude tak významným faktorem dalšího rozvoje regionu.

Evropská dimenze Ostravské univerzity bude dána především následujícími skutečnostmi:

- Univerzita bude i nadále přijímat principy a pravidla evropského univerzitního prostoru a svou činnost a rozvoj realizovat v rámci těchto pravidel.
- Univerzita bude aktivně využívat kritéria kvality ve svých hlavních činnostech, obecně uznávaná v evropském univerzitním prostoru.
- Univerzita je a nadále bude aktivně zapojena do procesu internacionalizace v rámci evropského univerzitního prostoru.
- Univerzita se bude i nadále aktivně podporovat mobility studentů a akademických pracovníků a rozvíjet mezinárodní spolupráci jak v oblasti vzdělávání, tak i výzkumu.

Dlouhodobý záměr rozvoje Ostravské univerzity na období 2011-2015

Ostravská univerzita bude definovat své strategické záměry na období 2011-2015 v následujících oblastech:

Strategické oblasti rozvoje OU:

- vysokoškolské vzdělávání,
- výzkum, vývoj a třetí role univerzity,
- institucionální vývoj,
- internacionalizace,
- rozvoj kvality hlavních činností.

Vzdělávání:**Globální strategický cíl:**

Udržet a postupně stabilizovat postavení Ostravské univerzity jakožto instituce poskytující ve významném zastoupení všechny stupně vysokoškolského studia a ve struktuře umožňující udržet jak stabilní zájem studentů o tyto programy, tak i jejich financování.

Zdůvodnění:

Období 2011-2015 lze charakterizovat jako začátek působení negativního demografického vývoje u populace 19-23letých a současně jako období významných změn ve strategii MŠMT v oblasti vysokého školství. Cílem těchto změn je dosáhnout souladu tohoto demografického vývoje s potřebami a finančními možnostmi státu a mj. snížit počet absolventů bakalářských programů, kteří pokračují v magisterských studijních programech. Tyto změny povedou ve svých důsledcích ke stratifikaci vysokých škol, způsobené především novým způsobem financování závislejícím mj. na propojení výzkumné a vzdělávací činnosti v magisterských a doktorských programech. V důsledku těchto změn by mohlo hrozit Ostravské univerzitě snižování počtu financovaných studentů magisterských a doktorských programů, což by ve svých důsledcích vedlo k celkové změně orientace univerzity převážně na bakalářské programy. Z hlediska postavení univerzity v regionu, potřeb regionu a dosavadní orientace univerzity je však tato změna nepřípustná. Uvedený cíl proto představuje jedno z rozhodujících strategických rozhodnutí univerzity.

Specifické strategické cíle v oblasti vzdělávání:

Cíl 1. Dosáhnout poměrného zastoupení studentů v jednotlivých stupních studijních programů umožňujícího udržet a dále rozvíjet statut výzkumné univerzity.

Indikátory:

- 68 % Bc. studentů v roce 2015,
- 30 % NMgr. a Mgr. studentů v roce 2015,
- 2 % Ph.D. studentů v roce 2015.

Cíl 2. Optimalizovat strukturu existujících a připravovaných studijních programů a oborů s cílem zajistit:

- stabilizovaný počet studentů v jednotlivých programech a oborech,
- stabilní finanční situaci programů a oborů,
- odborníky jako garanty a vyučující v těchto programech,
- výsledky vědecké činnosti v oblasti odpovídající danému typu programu,
- dostatečnou míru uplatnitelnosti absolventů.

Indikátory:

- míra nezaměstnanosti absolventů OU v roce 2015 podle jednotlivých fakult,
- dynamika vývoje počtu studentů v jednotlivých studijních programech,
- dynamika vývoje finančního přínosu jednotlivých studijních programů,
- dynamika vývoje výstupů VaV na jednotlivých fakultách porovnaná s dynamikou vývoje počtu magisterských a doktorských studentů dané fakulty.

Cíl 3. Dlouhodobě stabilizovat celkový počet studentů Ostravské univerzity financovaných z příspěvků MŠMT, a to při respektování výše uvedených cílů 1 a 2.

Indikátory:

- počet financovaných studentů v roce 2015 ve výši cca 9 000, za předpokladu zachování stávajícího systému financování ze strany MŠMT.

Cíl 4. Zabezpečit kvalitní zahájení výuky oboru Všeobecné lékařství na Lékařské fakultě OU. V souvislosti s tímto cílem zajistit transformaci Fakulty zdravotnických studií na Lékařskou fakultu OU a postupně stabilizovat personální vybavení této fakulty, její vazbu na Fakultní nemocnici Ostrava a kvalitní výzkumné zaměření.

Indikátory:

- počet studentů programu Všeobecné lékařství,
- struktura personálního zabezpečení výuky a výzkumu tohoto oboru,
- výsledky v oblasti vědy a výzkumu.

Cíl 5. V oblasti CŽV zastavit pokles počtu studentů, restrukturalizovat nabízené studijní programy, moduly a krátkodobé kurzy tak, aby odpovídaly zájmu potenciálních studentů, a připravit je v podobě kreditně hodnocených modulů a kurzů s možností přenosu do akreditovaných studií. Nadále rozvíjet aktivity U3V a podporu studentů se specifickými potřebami.

Indikátory:

- počet studentů v programech, modulech a kurzech CŽV,
- počet přijatých studentů, jimž lze uznat / částečně uznat předchozí vzdělávání v rámci CŽV,
- počet účastníků U3V,
- počet studentů se specifickými potřebami.

Věda**Globální strategický cíl:**

Udržet a postupně stabilizovat statut Ostravské univerzity jakožto univerzity s rozvinutou výzkumnou činností, jejíž výzkumné aktivity plně odpovídají jejímu postavení v systému veřejného vysokého školství v ČR a reflektují současné trendy v oblasti vědy a výzkumu. Dosáhnout souladu mezi strukturou poskytovaných studijních programů a odpovídajícími výstupy v oblasti vědy a výzkumu.

Zdůvodnění:

Vědecká činnost univerzit se v souladu s dlouhodobými záměry MŠMT stává jedním z rozhodujících ukazatelů ovlivňujících jednotlivé veřejné vysoké školy, a to jak z hlediska stanovení počtu financovaných studentů, tak celou řadou dalších parametrů podílejících se mj. na stanovení dotací a příspěvků. Kromě tohoto zásadního finančního důsledku se vědecká aktivita univerzity dotýká i její schopnosti realizovat studijní programy především magisterského a doktorského stupně, a tak ve svém důsledku rozhoduje o celkovém vnímání univerzity jakožto výzkumné instituce. Z těchto důvodů dochází k zrovnoprávnění parametrů týkajících se vědecké aktivity univerzity s parametry definujícími vlastní vysokoškolské vzdělávání. Dlouhodobým záměrem Ostravské univerzity je profilovat se jako plnohodnotná univerzita zabezpečující všechny nezbytné aspekty své činnosti, a to v kontextu pravidel českého vysokého školství. Aby však univerzita mohla nadále kvalitně vykonávat tyto činnosti, obě uvedené složky, tj. výzkumná a vzdělávací, musí být v odpovídající rovnováze, dané mj. odpovídajícím podílem výstupů těchto aktivit v rámci veřejných VŠ.

Specifické strategické cíle v oblasti vědy:

Cíl 6. Stabilizovat podíl Ostravské univerzity na celkovém objemu výstupů vědy realizovaných na veřejných vysokých školách v ČR ve výši zhruba odpovídající podílu OU na celkovém počtu magisterských a doktorských studentů veřejných vysokých škol, tj. cca ve výši 1,5-2 %.

Indikátory:

- objem výstupů VaV odpovídající cca 1,5% podílu v rámci veřejných vysokých škol.

Cíl 7. V souladu s projekty OP VaVpl zvýšit významným způsobem výzkumné aktivity univerzity v oblasti matematicko-informatické, environmentální, sociální, medicínské a zdravotnické. Zvýšení těchto aktivit realizovat jak ve formě výstupů vědeckých činností, tak ve formě objemu grantových prostředků získaných pro tyto aktivity. Současně se zaměřit na rozvoj doktorských studijních programů a oborů souvisejících s těmito činnostmi.

Indikátory:

- objem financí získaných v uvedených oblastech v rámci VaV aktivit,
- objem výstupů VaV v uvedených oblastech.

Cíl 8. Dosáhnout souladu mezi poskytováním akreditovaného vzdělávání v magisterských a doktorských programech a oborech a rozsahem publikační činnosti v daných oblastech. Cílem je podpořit ty studijní programy a obory, které

jsou plně zabezpečeny vědeckými aktivitami, a rozhodnout o případném dalším rozvoji těch programů, které tuto podporu ve vědecké oblasti nemají dostatečnou.

Indikátory:

- počet studijních programů a oborů, jejichž procento studentů v rámci veřejných vysokých škol odpovídá procentu výstupů VaV (v rámci veřejných vysokých škol) organizační jednotky, která tyto programy zabezpečuje.

Cíl 9. Ve vybraných oblastech činnosti OU (zejména přírodovědných a medicínských) vytvořit efektivní podporu transferu technologií a posílení třetí role univerzity. Posílit postavení univerzity jakožto regionálního výzkumného centra.

Indikátory:

- objem financí získaných ze smluvních aktivit v dané oblasti.

Institucionální vývoj

Globální strategický cíl:

Dosáhnout toho, aby Ostravská univerzita měla takové vnitřní uspořádání a systém řízení a financování, které umožní efektivně realizovat specifické strategické cíle zejména v oblasti vzdělávání a výzkumu.

Zdůvodnění:

Přechod na postupnou realizaci specifických strategických cílů uvedených v oblastech vzdělávání a výzkumu bude vyžadovat nejen zlepšení a modifikaci vlastních odborných aktivit v těchto dvou oblastech, ale rovněž výraznou podporu v systému řízení univerzity, v jejím organizačním uspořádání, v řízení vybraných procesů, v systému vnitřního financování a v materiálním a prostorovém vybavení. Nastavení těchto aktivit může jednak významně motivovat pracovníky ke změně činností v uvedených oblastech a jednak může přispět k vytvoření stabilního prostředí průběžně podporujícího uvedené cíle.

Specifické strategické cíle v oblasti Institucionálního vývoje:

Cíl 10. V souladu se specifickým strategickým cílem 7 modifikovat systém vnitřního organizačního uspořádání univerzity tak, aby i formou případně nově vytvořených organizačních jednotek podporoval finanční a věcnou samostatnost a odpovědnost za výstupy, kvalitu, rozsah a zaměření vědecké činnosti zejména v oblasti matematicko-informatické, environmentální, sociální a zdravotnické. Tento postup aplikovat i na jiné oblasti výzkumu realizované na univerzitě, pokud tyto oblasti prokáží dostatečnou míru soběstačnosti.

Indikátory:

- struktura organizačních jednotek OU odpovídající potřebě realizace vybraných prioritních činností,
- způsob interního rozdělování rozpočtu OU podporujícího zvyšování příjmu OU.

Cíl 11. Do roku 2015 dokončit realizaci prostorového generelu rozvoje Ostravské univerzity. Tento generel musí umožnit i v případě jeho modifikace (tj. redukce) podle aktuálních finančních možností dlouhodobé základní uspokojení prostorových požadavků pro následující aktivity:

- zajištění prostorových kapacit pro takový rozsah výuky, který odpovídá specifickým strategickým cílům v oblasti vzdělávání,
- zajištění prostorových požadavků pro rozvoj vědeckých aktivit uvedených ve specifickém strategickém cíli 5.

Tento generel by měl zahrnovat minimálně následující aktivity:

- první etapa rekonstrukce areálu v Ostravě-Zábřehu pro zajištění nezbytných kapacit pro vzdělávání v oblasti zdravotnictví a medicíny a v oblasti sociální, včetně výzkumu v těchto oblastech,
- dokončení rekonstrukce objektu na ul. Fr. Šrámka pro potřeby Pedagogické fakulty,
- dokončení výstavby objektů na Hladnově pro potřeby výzkumu v oblastech matematicko-informatických a environmentálních a pro rozšíření vzdělávacích kapacit Přírodovědecké fakulty.

Indikátory:

- počet dokončených projektů generelu rozvoje OU.

Cíl 12. Dosáhnout takového stavu interního rozdělování rozpočtu univerzity, který významně motivuje jednotlivé rozpočtové jednotky univerzity k maximalizaci příjmů závislých (dle metodiky MŠMT a jiných poskytovatelů financí) na výstupech a aktivitách dané jednotky.

Indikátory:

- soulad mezi příjmem rozpočtové jednotky a výstupy měřitelných činností podílejících se na výši finančního příspěvku OU ze strany MŠMT.

Cíl 13. Vytvořit systém průběžného sledování výkonnosti a efektivity v hlavních činnostech univerzity a tento systém implementovat do standardních řídicích postupů na jednotlivých fakultách.

Indikátory:

- informační systém pro sledování efektivity a výkonnosti v hlavních činnostech OU.

Internacionalizace

Globální strategický cíl:

Dosáhnout toho, že struktura akreditovaných studijních programů plně odpovídá principům definovaným v Boloňské deklaraci, včetně plné přenositelnosti kreditů, a tyto programy jsou srovnatelné s analogickými programy vybraných zahraničních univerzit. Využít této přenositelnosti k udržení (případně zvýšení) procenta studentů vyjíždějících v rámci akreditovaného studia na OU na zahraniční vysoké školy. Současně se zaměřit ve vybraných studijních oborech na cílené získávání zahraničních platících studentů, studujících v cizím jazyce akreditované studijní programy na OU. Záměrem Ostravské univerzity je poskytovat své služby nadále převážně na regionální úrovni, ale s tím, že tyto aktivity jsou svou

strukturou, kvalitou a rozsahem zcela srovnatelné s regionálními univerzitami v rámci Evropského vzdělávacího prostoru.

Zdůvodnění:

Ostravská univerzita se musí i nadále vyvíjet v plné kompatibilitě s evropským univerzitním prostorem, a to tím spíše, že tento parametr se bude v budoucnu stávat jedním z parametrů určujících výši finanční podpory ze strany státu. Z tohoto důvodu je nutno nadále podporovat všechny aktivity, které směřují k plné integraci Ostravské univerzity do evropského univerzitního prostoru. Mezi tyto aktivity patří bezesporu snaha po získání prestižního ocenění ECTS Label, které definuje stupeň kompatibility kreditního systému univerzity k rámci EU. Nedílnou součástí této integrace je zcela jistě i pokračování výjezdů jak studentů, tak akademickým pracovníků na univerzity v rámci EU, přičemž je však nutno respektovat představy státu o době financování studia v rámci akreditovaných studijních programů. Vzhledem k tomu, že Ostravská univerzita se i nadále definuje jako regionální univerzita, která však plně patří do evropského univerzitního prostoru, je naší přirozenou snahou tendence po srovnávání našich aktivit v rámci podobně zaměřených regionálních univerzit v Evropě.

Specifické strategické cíle v oblasti Internacionalizace:

Cíl 14. Do roku 2011 podat žádost o ECTS Label jakožto potvrzení ekvivalentnosti našeho kreditového systému a struktury a kvality výuky s evropskými standardy.

Indikátory:

- předložení žádosti o ECTS Label.

Cíl 15. Ve spolupráci s vhodným zahraničním partnerem vytvořit předpoklady pro realizaci vybraných studijních programů v zahraničí s cílem získat platící zahraniční studenty studující v akreditovaných programech realizovaných v cizím jazyce.

Indikátory:

- počet studijních programů realizovaných ve spolupráci se zahraničním partnerem v zahraniční pobočce OU.

Cíl 16. Nadále aktivně podporovat výjezdy studentů v rámci programů EU na podporu mobility, ale s tím, že nebude významně docházet k prodloužení standardní doby studia takto vyjíždějících studentů.

Indikátory:

- počet zahraničních výjezdů studentů v rámci programů EU.

Cíl 17. Aktivně sledovat mezinárodní aktivity související se zaváděním objektivních metod *rankingu* univerzit a ve vnitřním řízení univerzity vytvářet předpoklady k realizaci hodnocení Ostravské univerzity ve skupině zahraničních univerzit s analogickým zaměřením.

Indikátory:

- účast v národních a mezinárodních aktivitách týkajících se *rankingu*.

Kvalita**Globální strategický cíl:**

Dosáhnout stavu, kdy univerzita má jasně definované parametry kvality ve svých hlavních činnostech a kdy pro tyto parametry jsou nastaveny základní procesy průběžně zajišťující zvyšování kvality hlavních činností. Systém parametrů kvality a procesy jejich sledování a zvyšování připravovat v souladu s případnými standardy EU v této oblasti. Zvyšování kvality hlavních činností začlenit do systému vnitřního řízení univerzity a jejích fakult.

Zdůvodnění:

Otázka kvality činností univerzit se stává jednou z nejdůležitějších v evropském univerzitním sektoru. Toto zaměření souvisí s jasně patrnou snahou evropských univerzit dosáhnout kvality srovnatelné se špičkovými univerzitami v USA a současně mnohem významněji přispívat k ekonomickému růstu. V univerzitním prostoru EU existuje celá řada pokusů o definování kvality činností univerzit, přesto doposud nebyl vytvořen obecně přijímaný standard kvality akademických činností platný v celém spektru hlavních činností. Z tohoto důvodu je nutno se v první fázi zaměřit pouze na takové ukazatele kvality, které jsou zcela nespochybnitelné a obecně přijímané, i když nereprezentují komplexní pohled na celou činnost univerzit. Tak jako budou postupně identifikovány vybrané ukazatele kvality, je nutno modifikovat stávající systémy řízení univerzity tak, aby tyto parametry kvality reflektovaly a umožnily tak jejich soustavný růst.

Specifické strategické cíle v oblasti kvality:

Cíl 18. Identifikovat základní parametry kvality a jejich průběžné sledování a vyhodnocování zavést jako zvláštní kategorii vnitřních předpisů Ostravské univerzity. Umožnit on-line přístup k těmto vnitřním předpisům, včetně výsledků hodnocení jednotlivých parametrů a kontrolních kroků.

Indikátory:

- systém parametrů kvality,
- systém vnitřních předpisů k problematice kvality.

Cíl 19. Modifikovat systém vnitřního řízení univerzity tak, aby vybrané parametry kvality byly nedílnou součástí hodnocení činností jednotlivých fakult a aby tyto procesy měly prokazatelný vliv na kvalitu činností zejména v oblasti vědy, vzdělávání a personálního rozvoje.

Indikátory:

- systém vnitřního řízení univerzity,
- systém hodnocení fakult.